

Jaroslav Pěnička

Název příspěvku

Quo vadis systému ďalšieho vzdelávania učiteľov; spoločné znaky a rozdiely medzi diskurzom učiteľov v Čechách a na Slovensku (Quo vadis system of further teacher education; common signs and differences between teacher discourse in the Czech and Slovak republics)

Klíčová slova v ČJ

Učiteľ, profesijný rozvoj, kariérny rast, motivácia, diskurz, kvalitatívny prístup k výskume

Klíčová slova v AJ

Teacher, professional development, career growth, motivation, discourse, qualitative research

Cíle v ČJ

Cieľom príspevku je predstaviť výsledky dizertačnej práce zameranej na diskurz učiteľov o profesijnom rozvoji a kariérnom raste v Čechách a na Slovensku. Príspevok sa primárne zamiera na spoločné znaky oboch diskurzov a na základe výsledkov formuluje odporúčania pre implementáciu/modifikáciu systémov ďalšieho vzdelávania učiteľov. Výsledné odporúčania akcentujú názor učiteľov a ich vnútornú motiváciu k ďalšiemu vzdelávaniu a vychádzajú z premisy – systém ďalšieho vzdelávania musí vyhovovať učiteľom, pretože je určený pre nich.

Teoretická východiska v ČJ

Ciel skvalitniť výchovno - vzdelávací proces a s ním spojené výsledky, je v Českom a Slovenskom prostredí deklarovaný ako prioritný cieľ (programové vyhlásenie vlád v nadväznosti na dokumenty OECD, UNESCO, Európskej komisie). Konceptným východiskom skvalitňovania školstva je aj cesta profesionalizácie pedagógov. Ústrednou kategóriou sa stáva profesijný rozvoj učiteľa, ktorý je definovaný (Starý, 2012, s. 12) ako „súbor aktivít vedúcich k zdokonaľovaniu výkonu profesie a skvalitňovanie výsledkov učenia žiakov“. Ako zdôraznila Kohnová (2004), profesijný rozvoj učiteľa tvorí nielen inštitucionálne ďalšie vzdelávanie učiteľov, ale aj samoštúdium, znalosti, skúsenosti a schopnosti získané samotnou praxou učiteľa. Kariérny rast (progresívny postup v kariérnom systéme), ktorý ako indikátor primárne využíva inštitucionálne ďalšie vzdelávanie učiteľov, môže spôsobiť de-profesionalizáciu. Ústrednou kategóriou (aktérom diskusie) však ostáva učiteľ, ktorého len veľmi málo rezonuje.

Metodologie v ČJ

S cieľom minimalizovať ovplyvnenie zisťovaného diskurzu učiteľov tvorí ústredný dizajn šetrenia kvalitatívny prístup vo výskumne. Pomocou modelovania vo fokusovej skupine sú prostredníctvom zakotvenej teórie a otvoreného kódovania generované kategórie charakterizujúce diskurz. Tieto kategórie sú interpretované názormi participantov fokusových skupín. Takto vzniknuté kategórie sú ďalej využívané k interpretácii doplnkových metód: analýza iniciatív učiteľov, výsledky prieskumov TALIS, analýza esejí študentov.

Závěry v ČJ

Názory participantov poukazujú na to, že primárna motivácia učiteľov, prečo sa profesijne rozvíjať prostredníctvom ďalšieho vzdelávania, je ich vnútorná motivácia stať sa lepším učiteľom pre svojich žiakov. Externá motivácia nemusí viesť učiteľov k profesijnému rastu, ale iba k participácii na ňom. S ďalším vzdelávaním spojené benefity deformujú samotný systém, pretože samotní aktéri spochybňujú svoju motiváciu. Profesionálny rozvoj a s ním spojený kariérny systém učiteľa by nemala spôsobovať riešenia neadekvátneho platu učiteľa, ale systém podpory pre učiteľa, ktorý sa chce ďalej vzdelávať.

Souhrn příspěvku v AJ

The goal of improving the educational process and the results associated with it is declared in the Czech and Slovak environment as a priority objective. One of the conceptual starting points for improving the quality of education is also the path of the professionalisation of teachers. Career growth, which as an indicator primarily uses institutional further education, may cause de-professionalisation. The central design is a qualitative approach in research. Through modelling in the focus group, the categories characterising the discourse are generated through grounded theory and open coding. The paper focuses primarily on the characteristic features of both discourses and basis of the results formulates recommendations for the implementation/modification of teacher education systems. Professional development and the associated teacher's career system should not be the way fix teacher's salary, but a system of support for a teacher who wants further education.

Bibliografie

Starý, K. (2012). Profesionální rozvoj učitelů: podpora učitelů pro zlepšování výsledků žáků (1st ed.). V Praze: Karolinum.

Kohnová, J. (2004). Další vzdělávání učitelů a jejich profesní rozvoj. Praha: Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta.

Pavlov, I. (2013). Štandardizácia profesijných kompetencií učiteľov (východiská a perspektívy). Prešov: Škola plus.